

8. Osnovy zakonodavstva Ukrainy pro okhoronu zdorov'ia: Zakon Ukrainy [Fundamentals of the legislation of Ukraine on healthcare: Law of Ukraine] (1992, November 19). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine], (4), art. 19. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12> [in Ukrainian].
9. Obukhovska, L. I. (2020). *Implementatsiia instytutu derzhavnoi vlasnosti v systemu mistsevoho samovriaduvannia ta diialnist zakladiv okhorony zdorov'ia* [Implementation of the institute of state property into the system of local self-government and the activities of healthcare institutions] (Doctoral dissertation, Classic Private University). Zaporizhzhia [in Ukrainian].
10. Korniihenko, O. (2025). Administratyvno-pravovyi status zakladu okhorony zdorov'ia: determinuiuchy vplyv ministerstva okhorony zdorov'ia Ukrainy [Administrative and legal status of a healthcare institution: the determining influence of the Ministry of Health of Ukraine]. *Analitychno-porivnialne pravoznavstvo* [Analytical and Comparative Jurisprudence], 3(2), pp. 138–143. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.03.2.22> [in Ukrainian].
11. Kroitor, V. A. (2023). Yurydychni oznaky zakladu okhorony zdorov'ia yak spetsialnoho sub'iekta medychnykh pravovidnosyn [Legal features of a healthcare institution as a special subject of medical legal relations]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal* [Juridical Scientific Electronic Journal], (12), pp. 108–111. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-12/23> [in Ukrainian].
12. Kornilova, O. V. (2021). *Medychna dopomoha yak vyd sotsialnoho zabezpechennia* [Medical assistance as a type of social security] (Doctoral dissertation, Odesa, 081 Law). URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/14843> [in Ukrainian].
13. Zverkhovska, V. F. (2021). Spivvidnoshennia poniat "medychna dopomoha" ta "medychna posluha": tsyvilno-pravovyi aspekt [Correlation between the concepts of "medical care" and "medical service": civil law aspect]. In Ye. O. Kharytonov (Ed.), *Shereshevski chytannia: Problemy tsyvilistyky v umovakh pandemii ta IT* [Shereshevsky readings: Problems of civil law in terms of pandemic and IT] (pp. 19–23). Odesa: Feniks [in Ukrainian].
14. Muzyka-Stefanchuk, O. A., Otradnova, O. A., Danchenko, T. V., Muzyka, L. A., & Savenkova, V. G. (2020). Publichni administratyvni posluhy u sferi okhorony zdorov'ia [Public administrative services in the healthcare sector]. *Zaporozhye Medical Journal*, 22(2), pp. 261–266. DOI: 10.14739/2310-1210.2020.2.200634 [in Ukrainian].
15. Savchenko, V. (2014). *Medychni posluhy yak ob'ekt tsyvilnykh pravovidnosyn* [Medical services as an object of civil legal relations] (Doctoral dissertation, Research Institute of Private Law and Entrepreneurship). Kyiv [in Ukrainian].
16. Marova, S. F., & Vovk, S. M. (2017). Medychna posluha yak tovar medychnoho rynku [Medical service as a medical market product]. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok* [Public Administration: Improvement and Development], (4). URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2017_4_4 [in Ukrainian].
17. Teremetskiy, V. (2025). Medychni posluhy i prava patsientiv: suchasni pidkhody do pravovoho zakhystu [Medical services and patients' rights: modern approaches to legal protection]. *Pryvatne pravo i pidpriemnytstvo* [Private Law and Entrepreneurship], (25), pp. 255–277. DOI: <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.30> [in Ukrainian].
18. Selivanova, I. (n.d.). Vidmina HK Ukrainy: yaki naslidky pryiniattia zakonoproiektu dlia zakladiv okhorony zdorov'ia [Abolition of the Commercial Code of Ukraine: what are the consequences of passing the bill for healthcare institutions]. *Yurydychna Hazeta*. URL: <https://jur-gazeta.com/publications/practice/inshe/vidminagk-ukrayini-yaki-naslidki-priynyattya-zakonoproiektu-dlya-zakladiv-okhoroni-zdorovya.html> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 24.11.2025

УДК 347.736

DOI: 10.36550/2522-9230-2025-19-343-348

Загрішева Надія Володимирівна,
кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри права ВНЗ "Київський університет ринкових відносин"
happylaw@ukr.net
ORCID ID: 0000-0002-3605-8912

ПРАВОВА ПРИРОДА ВИНАГОРОДИ АРБІТРАЖНОГО КЕРУЮЧОГО

У статті досліджується правова природа винагороди арбітражного керуючого як особливого різновиду оплати за незалежну професійну діяльність у процедурах банкрутства. Встановлено, що зазначена винагорода має комплексну правову природу: вона поєднує ознаки оплати за незалежну професійну діяльність та публічно-правового інструменту

забезпечення ефективності процедур неплатоспроможності. Структурно винагорода арбітражного керуючого охоплює основну (щомісячну гарантовану) та додаткову (результативну, стимулюючу) складові. Проаналізовано основні міжнародні моделі нарахування винагороди: погодинну, відсоткову від реалізації активів та комбіновану. Детально досліджено досвід британської реформи 2015 року, яка запровадила механізм попереднього кошторису витрат арбітражного керуючого як граничного обмеження розміру виплат відповідно до Insolvency (Amendment) Rules 2015, а також виявлені звітом Кемпсон системні недоліки у механізмі контролю незабезпечених кредиторів за розміром винагороди. Охарактеризовано правовий режим оплати послуг арбітражного керуючого за Кодексом України з процедур банкрутства, розмежовано поняття виникнення права на винагороду та її фактичної виплати. Виявлено системні практичні проблеми фінансового забезпечення: відсутність гарантованого механізму виплати понад перші три місяці провадження, неможливість примусового стягнення та відсутність фонду авансування. Проаналізовано рішення ЄСПЛ у справі «Фесенко проти України» від 10 жовтня 2024 року та ключові постанови Верховного Суду України як орієнтири для вдосконалення національного законодавства. Запропоновано запровадити спеціальний гарантійний фонд виплати винагороди арбітражним керуючим та законодавчо закріпити право ініціюючого кредитора обирати кандидатуру арбітражного керуючого на постійній основі, що відповідатиме принципу диспозитивності господарського судочинства.

Ключові слова: арбітражний керуючий, банкрутство, боржник, винагорода, кредитор, міжнародна судова практика, національне законодавство, неплатоспроможність, нормативно-правовий акт, правовий статус арбітражного керуючого, юридична відповідальність.

Zagrisheva N. LEGAL NATURE OF THE ARBITRATION MANAGER'S FEE

The article examines the legal nature of the insolvency practitioner's remuneration as a special type of payment for independent professional activities in bankruptcy proceedings. It is established that the said remuneration has a complex legal nature: it combines features of payment for independent professional activity and a public-law instrument for ensuring the effectiveness of insolvency procedures. Structurally, the insolvency practitioner's remuneration comprises a basic (monthly, guaranteed) and an additional (performance-based, incentive) component. The main international models of remuneration calculation are analyzed: hourly, percentage of asset realisation proceeds, and combined. The experience of the British reform of 2015, which introduced the mechanism of preliminary fee estimates as a cap on remuneration under the Insolvency (Amendment) Rules 2015, is examined in detail, as are the systemic deficiencies in the control of remuneration by unsecured creditors identified in the Kempson Report. The legal regime governing insolvency practitioners' remuneration under the Code of Ukraine on Bankruptcy Procedures is characterised, and the concepts of the accrual of the right to remuneration and its actual payment are distinguished. Systemic practical problems are identified: the absence of a guaranteed payment mechanism beyond the first three months of proceedings, the impossibility of compulsory enforcement, and the absence of an advance fund. The ECtHR judgment in Fesenko v. Ukraine of 10 October 2024 and key rulings of the Supreme Court of Ukraine are analysed as benchmarks for legislative reform. It is proposed to establish a special guarantee fund for insolvency practitioners' remuneration and to legislatively enshrine the initiating creditor's right to select the insolvency practitioner on a permanent basis, in accordance with the principle of party autonomy in commercial proceedings.

Keywords: arbitration practitioner, bankruptcy, debtor, remuneration, creditor, international case law, national legislation, insolvency, regulatory act, legal status of the arbitration practitioner, legal liability.

Постановка проблеми. Інститут банкрутства в Україні є одним з ключових механізмів врегулювання відносин неплатоспроможності, відновлення фінансової стабільності суб'єктів господарювання та задоволення вимог кредиторів. Центральною фігурою у цьому процесі виступає арбітражний керуючий — незалежний професіонал, який здійснює повноваження розпорядника майна, керуючого санацією або ліквідатора залежно від стадії провадження. Ефективність виконання ним функцій безпосередньо залежить від належного фінансового забезпечення його діяльності, зокрема від своєчасної та повної виплати грошової винагороди.

Попри прийняття Кодексу України з процедур банкрутства (далі – КУЗПБ), питання правової природи та механізмів виплати винагороди арбітражного керуючого залишаються дискусійними. У правозастосовній практиці спостерігаються ситуації, коли арбітражні керуючі фактично виконують обов'язки без реальної можливості отримати винагороду, що суперечить як конституційним гарантіям права на оплату праці (ст. 43 Конституції України), так і міжнародним стандартам захисту прав людини (ст. 4 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод). Ця проблема набула особливої гостроти в умовах воєнного стану та підтверджена рішенням ЄСПЛ у справі «Фесенко проти України» від 10 жовтня 2024 року [1].

Таким чином, наукове дослідження правової природи винагороди арбітражного керуючого, її структури, підстав виникнення та механізмів виплати є надзвичайно актуальним як з теоретичної, так і з практичної точки зору.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Науковці вказують на теоретичні й практичні проблеми виплати винагород у ліквідаційних процедурах та необхідність прозорих процедур. [4; 5; 11] Міжнародні дослідження демонструють різноманітні підходи до винагороди арбітражним керуючим за кордоном, що може слугувати орієнтиром для України. [1; 2; 3] Судові справи 2023–2024 рр. уточнюють порядок нарахування винагороди та її статус як грошового зобов'язання, забезпечуючи контроль і незалежність арбітражних керуючих. [6; 7; 9; 10]

Метою статті є комплексний аналіз правової природи винагороди арбітражного керуючого в Україні, дослідження міжнародних моделей нарахування такої винагороди, виявлення практичних проблем її реалізації у вітчизняному законодавстві та формулювання пропозицій щодо вдосконалення правового регулювання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Правове регулювання винагороди арбітражних

керуючих у світі характеризується різноманітністю підходів. У міжнародній практиці виокремлюють декілька основних моделей нарахування. Найпоширенішою є погодинна оплата праці, яка передбачає нарахування винагороди залежно від фактичного часу, витраченого на виконання завдань, помноженого на погодинну ставку. Цей підхід широко застосовується у Великобританії, Австралії, Сінгапурі та Гонконзі й забезпечує прозорість та деталізацію виконаної роботи, хоча може стимулювати подовження процедур для збільшення розміру винагороди [2].

Другою за поширеністю є модель нарахування відсотка від реалізації активів боржника. Така система практикується у Німеччині та деяких інших європейських країнах і передбачає пряму залежність розміру винагороди від результатів ліквідації майна, що стимулює ефективне управління активами. У ряді юрисдикцій застосовується комбінована модель, яка поєднує погодинну оплату з процентною часткою від реалізації окремих активів або виконання окремих етапів справи. Менш поширеними залишаються фіксовані ставки та статутні шкали, що забезпечують передбачуваність витрат, проте не завжди відображають фактичний обсяг роботи арбітражного керуючого [2].

Еволюція британської системи регулювання демонструє тенденцію до посилення прозорості та контролю. Зокрема, Insolvency (Amendment) Rules 2015, що набрали чинності 1 жовтня 2015 року, зобов'язали арбітражних керуючих заздалегідь надавати узагальнений кошторис передбачуваних витрат та опис робіт, які планується виконати. Такі розрахунки встановлюють граничний розмір винагороди, що може бути змінений лише за погодженням між арбітражним керуючим та кредиторами [3]. Таким чином, кошторис виконує функцію «стелі» винагороди, запобігаючи можливим зловживанням.

Звіт Кемпсон, підготовлений у межах британської реформи законодавства про неплатоспроможність, виявив системні недоліки у механізмі контролю за винагородою арбітражних керуючих з боку незабезпечених кредиторів. Серед основних причин неефективного контролю дослідниця виокремила: апатію кредиторів; брак знань та розуміння процедур неплатоспроможності; відсутність прозорості щодо розміру винагороди; витрати альтернативної можливості; нездатність впливати на процес. Для усунення виявлених недоліків запропоновано три комплекси заходів: заходи прозорості, спрощення структури винагороди та посилені нагляд регуляторів [3].

Відповідно до ст. 30 КУзПБ арбітражний керуючий здійснює свої повноваження за грошову винагороду, яка складається з основної та додаткової грошової винагороди. Окрім того, арбітражний керуючий може отримувати від кредиторів кошти з фонду для авансування грошової винагороди. Необхідно розмежовувати поняття «виникнення права на грошову винагороду» та «виплата грошової винагороди»: право вимоги основної грошової винагороди виникає в останній день кожного календарного місяця виконання повноважень, однак виплата не проводиться автоматично [4, с. 25].

Додаткова грошова винагорода має подвійну правову природу - вона поєднує компенсаційний та стимулюючий характер, оскільки безпосередньо пов'язується з досягненням конкретного економічного результату - задоволенням вимог кредиторів за рахунок реалізації активів боржника [6]. Прогресивна модель додаткової винагороди, розмір якої корелює з ефективністю виявлення, збереження та реалізації активів боржника, сприятиме не лише підвищенню якості процедур банкрутства, але й максимізації задоволення вимог кредиторів.

З'ясування правової природи винагороди арбітражного керуючого потребує визначення її місця в системі суміжних правових інститутів. Діяльність арбітражного керуючого прирівнюється до діяльності приватного виконавця, приватного нотаріуса, адвоката - тобто осіб, що здійснюють незалежну професійну діяльність. Відповідно, В.Е. Беляневич та О.А. Беляневич наголошують, що відмова від оплати послуг арбітражного керуючого за відсутності майна у боржника може розцінюватись як примушення його виконувати повноваження без оплати праці, що суперечить ст. 43 Конституції України та ст. 4 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод [7]. Підкреслимо, що майна боржника в цьому випадку включаються і криптовалюти. І навіть, одиниці криптовалюти, наявні на гаманцях криптовалюти боржника, можуть бути використані для розрахунку із кредиторами або реалізації плану санації. Тому у процедурі розпорядження майном боржника мораторій має накладатися на ці гаманці боржника, а інформація про них має бути надана арбітражному керуючому [14, с. 557].

Зауважимо, що згідно з ч. 1 ст. 28 КУзПБ кандидатура арбітражного керуючого для виконання повноважень розпорядника майна визначається судом шляхом автоматизованого відбору за принципом випадкового вибору. Ця обставина позбавляє ініціуючого кредитора права обирати розпорядника та фактично усуває ринковий механізм встановлення ціни послуг арбітражного керуючого, що є однією з системних вад чинного правового регулювання.

На практиці щомісячне отримання арбітражним керуючим винагороди гарантоване лише за перші три місяці процедури розпорядження майном із коштів, авансованих заявником на депозитний рахунок суду. В подальшому, у разі відсутності або недостатності у боржника грошових коштів, арбітражний керуючий набуває права на винагороду лише у ліквідаційній процедурі після реалізації ліквідаційної маси банкрута [5, с. 12]. За відсутності або недостатності ліквідаційної маси винагорода зазвичай стягується судом із кредиторів за наслідками ліквідаційної процедури відповідно до принципу пропорційності їх грошовим вимогам до боржника.

А. Данілов слушно зауважує, що примусове стягнення грошової винагороди на користь арбітражного

керуючого у спосіб, не передбачений чинним законодавством, із кредиторів завдає останнім непередбачених додаткових матеріальних збитків та фактично призводить до порушення публічного порядку і права власності кредиторів [5, с. 12]. Кредитори, звертаючись до суду із вимогами у справі про банкрутство, розраховують на погашення заборгованості за рахунок майнових активів боржника і аж ніяк не бажають додатково нести витрати. Тому покладання на кредитора обов'язку оплачувати роботу арбітражного керуючого є економічно не виправданим та несправедливим [8, с. 207].

Важливим орієнтиром для правозастосовної практики є позиція Великої Палати Верховного Суду, сформульована у постанові від 19 квітня 2023 року у справі № 5002-17/1718-2011: основними отримувачами послуг арбітражного керуючого є кредитори, а отже саме вони мають контролювати діяльність арбітражного керуючого та нести відповідні фінансові зобов'язання [9]. У постанові ВС від 23 січня 2024 року у справі № 910/65/14 підтверджено, що арбітражний керуючий є суб'єктом незалежної професійної діяльності, а у випадках відсутності фінансування суд може покласти витрати на оплату послуг арбітражного керуючого на кредиторів пропорційно до їхніх вимог [10].

Принципово важливим є рішення ЄСПЛ від 10 жовтня 2024 року у справі «Фесенко проти України», яким констатовано порушення п. 1 ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод через надмірну тривалість процедури банкрутства. Однією з причин тривалого розгляду справи була неможливість призначення ліквідатора через відсутність фінансування його діяльності [1]. Це рішення підтверджує, що затягування строків через не виплату винагороди арбітражному керуючому є системною проблемою, яка потребує негайного вирішення на рівні законодавства та судової практики.

В. К. Богатир пропонує два альтернативних напрями вирішення проблеми фінансового забезпечення виплати винагороди арбітражному керуючому. По-перше, завдання з виплати винагороди у певній частині або повністю може брати на себе держава на основі вироблення та запровадження відповідних правил, що мінімізують корупційні ризики. По-друге, завдання з виплати винагороди можна покласти на спеціальний фонд, аналогічний Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, до якого здійснювали б внески всі суб'єкти господарювання – потенційні кредитори та боржники [8, с. 207].

Остання модель видається більш привабливою з огляду на розподіл фінансового навантаження між великою кількістю платників, що дозволяє зменшити розмір індивідуального внеску до незначної суми. Будь-яке підприємство за несприятливих економічних умов може опинитися перед ризиком бути визнаним банкрутом або стати кредитором у справі про банкрутство, тому системне страхування витрат на виплату винагороди арбітражному керуючому є виправданим.

Додатково вважаємо за доцільне законодавчо закріпити положення про призначення арбітражного керуючого за заявою ініціюючого кредитора як постійно чинне - не лише на перехідний період до запуску Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи. Це дозволить дотриматися принципу диспозитивності господарського судочинства та гарантуватиме кредиторів право витрачати кошти на того арбітражного керуючого, якому він дійсно довіряє.

Висновки. За своєю правовою природою винагорода арбітражного керуючого є комплексною поняттям, поєднуючи ознаки оплати за незалежну професійну діяльність та публічно-правового інструменту забезпечення ефективності процедур неплатоспроможності. Проаналізувавши міжнародну практику доходимо до висновку, що домінуючою системою винагороди арбітражного керуючого є погодинне та відсоткове нарахування винагороди. Зокрема, досвід Великобританії, пов'язаний з частковим реформуванням підходу до банкрутства, який відбувся у 2015 році Великою тенденцією до посилення прозорості та превентивного контролю через механізм попереднього кошторису як граничного обмеження розміру виплат. На жаль, чинне національне законодавство не пропонує дієвого механізму гарантованої виплати винагороди арбітражному керуючому протягом усього провадження у справі. Це порушує конституційне право на оплату праці (ст. 43 Конституції України) і підтверджується практикою ЄСПЛ - зокрема, рішенням у справі «Фесенко проти України» [1]. Для вирішення системних проблем запропоновано запровадити спеціальний фонд гарантування виплати винагороди арбітражним керуючим з широкою базою учасників, а також законодавчо закріпити право ініціюючого кредитора обирати кандидатуру арбітражного керуючого на постійній основі. Зазначені заходи сприятимуть підвищенню ефективності інституту арбітражного керуючого, забезпеченню балансу інтересів усіх учасників провадження у справі про банкрутство та приведенню вітчизняного законодавства у відповідність до міжнародних стандартів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Case of Fesenko v. Ukraine (Заява № 18693/16) : стислий виклад рішення від 10 жовтня 2024 р. *Верховний Суд України*. URL: https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/zakonodavstvo/Fesenko_Ukraine.pdf
2. Aston University Insolvency Research Group. *International Approaches to Insolvency Practitioner Fees (Research Paper)*. Aston University, 2022. URL: https://publications.aston.ac.uk/id/eprint/33063/2/Insolv_Int_IP_Fees_AAM.pdf
3. Conway L. *Insolvency Practitioners' Fees: Research Briefing Paper*. House of Commons Library, 5 Dec. 2019. № CBP 7402. URL: <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-7402/CBP-7402.pdf>
4. Бутирський А. А., Ніколенко Л. М. Виплата винагороди арбітражному керуючому у справі про банкрутство: теоретичні і практичні проблеми. *Економіка та право*. 2021. № 2 (61). DOI: <https://doi.org/10.15407/econlaw.2021.02.025>.

5. Данілов А. Актуальні питання сплати грошової винагороди та відшкодування витрат арбітражного керуючого. *Право України*. 2020. № 10. URL: https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/3af12457-a7bb-4c6d-97af-0dd8f993c975/content?utm_source=chatgpt.com
6. Зимненко Є. Додаткова грошова винагорода як інструмент забезпечення незалежності арбітражного керуючого (2024). URL: <https://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/629/572>.
7. Беляневич В. Е., Беляневич О. А. Науковий висновок щодо визнання основної винагороди приватного виконавця грошовим зобов'язанням у розумінні статті 1 Кодексу України з процедур банкрутства. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/nauk_visn/Nauk_visn_916_1456_21.pdf
8. Богатир В. К. Прогалини законодавства про банкрутство в частині оплати винагороди арбітражному керуючому. *Розвиток науки і техніки: проблеми та перспективи : збірник тез Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції* (м. Київ, 21 травня 2020 р.). Київ : ДНДІ МВС України, 2020. С. 206–208.
9. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 19 квітня 2023 р. у справі № 5002-17/1718-2011. URL: <https://iplex.com.ua/doc.php?regnum=110749455>
10. Постанова Верховного Суду від 23 січня 2024 р. у справі № 910/65/14. URL: <https://iplex.com.ua/doc.php?regnum=116510905>
11. Богатир В. К. Ліквідаційна процедура як заключна процедура у справах про банкрутство : монографія; за ред. докт. юрид. наук., професора Б.В. Дерев'янка. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 210 с.
12. Кодекс України з процедур банкрутства від 18 жовтня 2018 р. № 2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-18>.
13. Конституція України від 28 червня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
14. Дерев'янка Б. В., Коломоєць Т. О., Колпаков В. К. Криптовалюта як об'єкт процедур банкрутства. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 3. С.655-658 DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-3/158>

REFERENCES:

1. European Court of Human Rights. (2024). *Case of Fesenko v. Ukraine* (Application No. 18693/16). Judgment of 10 October 2024. https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/zakonodavstvo/Fesenko_Ukraine.pdf [in Ukrainian].
2. Aston University Insolvency Research Group. (2022). *International approaches to insolvency practitioner fees* [Research Paper]. Aston University. https://publications.aston.ac.uk/id/eprint/33063/2/Insolv_Int_IP_Fees_AAM.pdf [in English].
3. Conway, L. (2019, December 5). *Insolvency practitioners' fees* (Research Briefing Paper No. CBP 7402). House of Commons Library. <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-7402/CBP-7402.pdf> [in English].
4. Butyrskiy, A. A., & Nikolenko, L. M. (2021). Vyplata wynahorody arbitrazhnomu keruyuchomu u spravi pro bankrutstvo: teoretychni i praktychni problemy [Payment of remuneration to an insolvency practitioner in a bankruptcy case: theoretical and practical problems]. *Ekonomika ta pravo*, 2(61). <https://doi.org/10.15407/econlaw.2021.02.025> [in Ukrainian].
5. Danilov, A. (2020). Aktualni pytannia splaty hroshovoi wynahorody ta vidshkoduvannia vytrat arbitrazhnoho keruyuchoho [Current issues of payment of monetary remuneration and reimbursement of expenses of an insolvency practitioner]. *Pravo Ukrainy*, 10. https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/3af12457-a7bb-4c6d-97af-0dd8f993c975/content?utm_source=chatgpt.com [in Ukrainian].
6. Zymnenko, Ye. (2024). Dodatкова hroshova wynahoroda yak instrument zabezpechennia nezalezhnosti arbitrazhnoho keruyuchoho [Additional monetary remuneration as a tool for ensuring the independence of an insolvency practitioner]. <https://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/629/572> [in Ukrainian].
7. Belyanevych, V. E., & Belyanevych, O. A. (2021). Naukovyi vysnovok shchodo vyznannia osnovnoi wynahorody pryvatnoho vykonavtsia hroshovym zobov'yazanniam u rozuminni statti 1 Kodeksu Ukrainy z protsedur bankrutstva [Scientific opinion on the recognition of the basic remuneration of a private enforcement officer as a monetary obligation within the meaning of Article 1 of the Code of Ukraine on Bankruptcy Procedures]. https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/nauk_visn/Nauk_visn_916_1456_21.pdf [in Ukrainian].
8. Bohatyr, V. K. (2020). Prohaly zakonodavstva pro bankrutstvo v chastyni oplaty wynahorody arbitrazhnomu keruyuchomu [Gaps in bankruptcy legislation regarding the payment of remuneration to an insolvency practitioner]. In *Rozvytok nauky i tekhniki: problemy ta perspektyvy* [Development of science and technology: problems and prospects] (pp. 206–208). DNDI MVS Ukrainy. [in Ukrainian].
9. Velyka Palata Verkhovnoho Sudu [Grand Chamber of the Supreme Court of Ukraine]. (2023, April 19). *Postanova u spravi № 5002-17/1718-2011* [Resolution in case No. 5002-17/1718-2011]. <https://iplex.com.ua/doc.php?regnum=110749455> [in Ukrainian].
10. Verkhovnyi Sud Ukrainy [Supreme Court of Ukraine]. (2024, January 23). *Postanova u spravi №*

910/65/14 [Resolution in case No. 910/65/14]. <https://iplex.com.ua/doc.php?regnum=116510905> [in Ukrainian].

11. Bohaty, V. K. (2021). *Likvidatsiina protsedura yak zakliuchna protsedura u spravakh pro bankrutstvo* (B. V. Derev'ianka, Ed.). Odesa: Vydavnychiy dim «Hel'vetyka». [in Ukrainian].

12. Kodeks Ukrainy z protsedur bankrutstva [Code of Ukraine on Bankruptcy Procedures], No. 2597-VIII (2018). *Verkhovna Rada Ukrainy*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-18> [in Ukrainian].

13. Konstytutsiia Ukrainy [Constitution of Ukraine] (1996). *Verkhovna Rada Ukrainy*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> [in Ukrainian].

14. Derevianko, B. V., Kolomoiets, T. O., & Kolpakov, V. K. (2024). Kryptovaliuta yak ob'iekt protsedur bankrutstva [Cryptocurrency as an object of bankruptcy procedures]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*, (3). <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-3/158> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 24.11.2025

УДК 347.777

DOI: 10.36550/2522-9230-2025-19-348-352

Рубля Олександр Сергійович,

аспірант кафедри права та правоохоронної діяльності

Центральноукраїнського державного університету

імені Володимира Винниченка

as.rublya@gmail.com

ORCID ID: 0009-0003-5789-8886

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ ОРГАНАМИ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

У статті досліджено нормативно-правове регулювання захисту персональних даних органами публічної влади в Україні. Обґрунтовано, що захист персональних даних є невід'ємною складовою забезпечення фундаментальних прав і свобод людини, зокрема права на приватність, конфіденційність та інформаційну безпеку. Визначено, що в сучасному суспільстві персональні дані набувають значення самостійної соціальної цінності та важливого ресурсу публічного управління, що зумовлює підвищені вимоги до їх правового захисту.

Проаналізовано систему міжнародно-правових актів у досліджуваній сфері, зокрема положення універсальних та регіональних документів, а також охарактеризовано європейські стандарти захисту персональних даних, що формують орієнтири для розвитку національного законодавства. Особливу увагу приділено Загальному регламенту про захист даних (GDPR) та Конвенції 108 як базовим актам у цій сфері.

Розглянуто національну систему нормативно-правового забезпечення захисту персональних даних, включаючи конституційні норми, спеціальне законодавство та підзаконні акти. Встановлено, що органи публічної влади здійснюють обробку персональних даних у межах своїх повноважень, зобов'язані забезпечувати законність, прозорість та безпеку відповідних процесів і несуть юридичну відповідальність за порушення законодавства.

Виявлено основні проблеми правового регулювання, зокрема фрагментарність законодавства, наявність колізій та недостатню відповідність європейським стандартам. Обґрунтовано необхідність удосконалення нормативної бази, гармонізації із правом ЄС та посилення механізмів контролю. Зроблено висновок, що ефективний захист персональних даних є важливою умовою забезпечення прав людини, підвищення довіри до державних інституцій та інтеграції України до європейського правового простору.

Ключові слова: правове регулювання, нормативно-правове регулювання, персональні дані, захист персональних даних, органи публічної влади.

Rublya O. REGULATORY AND LEGAL REGULATION OF PERSONAL DATA PROTECTION BY PUBLIC AUTHORITY BODIES

The article examines the regulatory and legal regulation of personal data protection by public authorities in Ukraine. It is substantiated that the protection of personal data is an integral part of ensuring fundamental human rights and freedoms, in particular the right to privacy, confidentiality and information security. It is determined that in modern society personal data acquire the significance of an independent social value and an important resource of public administration, which determines increased requirements for their legal protection.

The system of international legal acts in the studied area is analyzed, in particular the provisions of universal and regional documents, and the European standards for personal data protection that form guidelines for the development of national legislation are also characterized. Particular attention is paid to the General Data Protection Regulation (GDPR) and Convention 108 as basic acts in this area.

The national system of regulatory and legal support for the protection of personal data is considered, including constitutional norms, special legislation and by-laws. It is established that public authorities process personal data within the scope of their powers, are obliged to ensure the legality, transparency and security of the relevant processes and are legally responsible for violations of the law.

The main problems of legal regulation are identified, in particular the fragmentation of legislation, the presence of